

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 65 0 Ps 790745 24 Rev
Sarajevo, 15.10.2024. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija: Marijane Omerčaušević, kao predsjednice vijeća, Slavice Čindrak i Fatime Mrdović, kao članica vijeća, u pravnoj stvari tužitelja Asocijacija kompozitora - muzičkih stvaralaca „AMUS“ Sarajevo, ul. Trg solidarnosti br. 2a, Sarajevo, koga zastupa ZAK Jasmir Muratović i dr., advokati iz Sarajeva, protiv tuženog „MAREVAC“ društvo za ugostiteljstvo i turizam d.o.o. Sarajevo, ul. K. br. ... Sarajevo, koga zastupa punomoćnik Almasa Hajlaković, advokat iz Sarajeva, radi isplate naknade za javno saopštavanje muzičkih djela, vsp. 4.308,53 KM, odlučujući o reviziji tužitelja protiv presude Kantonalnog suda u Sarajevu broj: 65 0 Ps 790745 23 Pž od 07.02.2024. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 15.10.2024. godine, donio je slijedeću:

P R E S U D U

Revizija se dozvoljava, usvaja i drugostepena presuda preinačava na način da se žalba tuženog odbija, a prvostepena presuda potvrđuje u cijelosti.

Tuženi je dužan tužitelju nadoknaditi troškove sastava revizije u iznosu od 1.263,60 KM, u roku 30 dana od prijema ove presude.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepenom presudom Općinskog suda u Sarajevu broj 65 0 Ps 790745 19 Ps od 20.10.2022. godine odlučeno je:

„Utvrđuje se da je tuženi učinio povredu i kršenje autorskih prava autora čija prava ostvaruje i štiti tužitelj na teritoriji BiH u periodu od 01.09.2016. godine do 31.08.2021. godine.

Obavezuje se tuženi da tužitelju Asocijacija kompozitora - muzičkih stvaralaca - AMUS Sarajevo na ime naknade isplati iznos od 3.150,00 KM sa zakonskim zateznim kamatama počev od 01.09.2021. godine pa do isplate, kao i da mu nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 2.654,34 KM, sve u roku od 30 dana pod prijetnjom izvršenja.“

Drugostepenim rješenjem Kantonalnog suda u Sarajevu broj: 65 0 Ps 790745 23 Pž od 07.02.2024. godine žalba tuženog je uvažena, prvostepena presuda preinačena, tako što je odbijen tužbeni zahtjev tužitelja, te je odlučeno da svaka stranka snosi svoje troškove postupka.

Blagovremeno izjavljenom revizijom tužitelj pobija drugostepenu presudu iz razloga povreda postupka iz člana 191.(4) i čl. 231. u vezi sa članom 209. ZPP, pogrešne primjene

materijalnog prava, s prijedlogom da se revizija dopusti po članu 237.(3) ZPP, usvoji i preinači drugostepena presuda na način da se usvoji tužbeni zahtjev u cijelosti ili da se ista ukine i vrati na ponovno odlučivanje, sve uz naknadu troškova sastava revizije u iznosu od 1.263,60 KM.

Tuženi je podnio odgovor na reviziju s prijedlogom da se revizija odbaci kao nedozvoljena ili odbije kao neosnovana.

Revizija se dopušta i ista je osnovana.

Predmet spora je zahtjev tužitelja, kao kolektivne organizacije za ostvarenje autorskih prava, za isplatu naknade za korištenje autorskih muzičkih djela u periodu od 01.09.2016. do 31.08.2021.godine u ukupnom iznosu od 3.150,00 KM.

Prvostepenom presudom je udovoljeno tužbenom zahtjevu, a presudom drugostepenog suda žalba tuženog je uvažena i odbijen tužbeni zahtjev tužitelja, uz obrazloženje da tužitelj nije dokazao korištenje muzičkih djela na televizijskim prijemnicima koji su se nalazili u sobama hotela tuženog.

Članom 237. stav (2) Zakona o parničnom postupku¹ (u daljem tekstu ZPP) propisano je da revizija nije dozvoljena ako vrijednost pobijanog dijela pravomoćne presude, u privrednim sporovima, ne prelazi 50.000,00 KM.

U konkretnom slučaju vrijednost je ispod propisanog cenzusa zbog čega revizija po zakonu nije dozvoljena.

Revident predlaže dopuštanje revizije po članu 237.(3) ZPP kojom je propisana izuzetna mogućnost dopuštanja revizije u svim predmetima, ako Vrhovni sud Federacije ocijeni da bi odlučivanje po reviziji bilo od značaja za primjenu prava u drugim slučajevima.

Međutim, prema članu 237. stav (5) ZPP u takvoj reviziji stranka treba određeno naznačiti pravno pitanje zbog kojeg je reviziju podnijela, uz određeno navođenje propisa i drugih važećih izvora prava koji se na njega odnose, te izložiti razloge zbog kojih smatra da je ono važno za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni.

Iz sadržaja naprijed navedenih odredaba ZPP, jasno proizlazi da bi se moglo pristupiti ocjeni je li riječ o pravnom pitanju važnom za osiguranje jedinstvene primjene zakona i ravnopravnosti građana i s time u vezi dopuštenosti revizije, potrebno je da revizija sadrži slijedeća tri elementa: određeno navedeno pravno pitanje, da je riječ o pitanju o čijem rješenju ovisi odluka u konkretnom sporu i određeno navedeni razlozi zbog kojih revident smatra da je to pitanje važno za osiguranje jedinstvene primjene zakona i ravnopravnosti građana. U slučaju da je u reviziji izostao bilo koji od navedenih elemenata, nema pretpostavki za razmatranje takve revizije u smislu 237. st.(3) ZPP.

Revident u svojoj reviziji postavlja pravno pitanje:

¹ Službene novine F BiH, br. 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15;

1. „Da li praksa i zauzeti stav Evropskog suda za ljudska prava se može i treba primjenjivati na konkretnu situaciju u koju za stranke nije sporno da objekat tuženog posjeduje tv prijemnike u sobama hotela?“

U razlozima revizije revident se poziva na presudu Evropskog suda pravde broj C-306/05 u kojem predmetu Visoki pokrajinski sud Barselone – Španjolska od tog suda traži tumačenje člana 3. stav 1. Direktive 2001/29 o usklađivanju određenih aspekata autorskog prava i srodnih prava u informacijama društva, a kao potvrdu različite prakse sudova ukazuje na predmetnu prvostepenu i drugostepenu presudu koje imaju suprotan stav o pitanju dokazivanja korištenja televizora u hotelskim sobama u smislu saopćavanja javnosti autorskih muzičkih djela.

U odnosu na postavljeno pravno pitanje revizijski sud je imao u vidu činjenice utvrđene u toku postupka:

- Tuženi je društvo koje se bavi ugostiteljstvom, vlasnik je hotela na K. broj ..., u kojem je u spornom periodu utvrđeno da hotel ima ... soba, u svakoj sobi se nalazi tv prijemnik kao i u prostoriji gdje se poslužuje doručak.
- Tuženi sa tužiteljem nije zaključio pojedinačni ugovor o iskorištavanju autorskih prava muzičkih djela, iako se smještaj koristi za boravak turista kao prenočište.
- Utvrđeno je također da tuženi plaća RTV pretplatu za 8 televizora.
- Vještak finansijske struke Velić Lejla je primjenom Tarife iz Kolektivnog ugovora o neisključivom pravu korištenja zaštićenih autorskih muzičkih djela iz oblasti ugostiteljstva u svom pismenom nalazu i dopuni nalaza, utvrdila visinu naknadne koja bi obuhvatila sporni period u visini od 3.150,00 KM.

Prema stavu ovog suda, pravno pitanje se odnosi na odluku u predmetnom sporu, a i za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni, obzirom da je pravno pitanje postavljeno u vezi sa pravnim shvatanjem pobijane presude koja je u suprotnosti sa standardima Evropskog suda Pravde (iako se u postavljenom pravnom pitanju pogrešno poziva na presudu Evropskog suda za ljudska prava) ili Suda Evropske unije u Luksemburgu, a koji standardi su, prema Direktivi 2001/29 o usklađivanju određenih aspekata autorskog prava i srodnih prava u informacionim društvima, koja je ugrađena u nacionalne propise Bosne i Hercegovine, primjenjiva u konkretnom slučaju, u vezi „korištenja muzičkih djela“ u kontekstu „saopćavanja javnosti“, prijemom signala za tv prijemnike dovedenog u sobe hotela u kojim se ti prijemnici nalaze.

Čl. 4. Zakona o autorskim i srodnim pravima² propisuje da autor ... muzičkih djela ima isključivo pravo davati dozvolu:

„b) za javno prikazivanje, javno izvođenje, kao i elektronsko prenošenje saopćenja javnosti prilagođenih ili reproduktivnih djela...“

Jedino bez dozvole autora reproduktovanje pojedinih muzičkih djela, po čl. 50. i 51. istog zakona, dozvoljeno je u svrhu nastave ili naučnog rada i dr. što se na odgovarajući način primjenjuje i na javno saopćavanje.

² Službeni glasnik BiH br.7702,32/02,76/06,

Čl. 4. Zakona o kolektivnom ostvarenju autorskih i srodnih prava³ propisano je obavezno ostvarivanje autorskih prava na kolektivan način i u slučaju:

...

(2)... c)

„kablovskog reemitovanja autorskih djela, osim ako se radi o vlastitim emisijama radiodifuznih organizacija, nezavisno od toga da li su to izvorna prava radiodifuznih organizacija, ili prava koja su na njih prenijeli drugi nosioci prava...

(3) Prava iz stava (2) ovog člana nadležna kolektivna organizacija ostvaruje bez ugovora s autorom.“

U skladu sa navedenim Zakonom o kolektivnom ostvarenju autorskog i srodnih prava, AMUS (dalje Kolektivna organizacija) je sa Udruženjem hotelijera i restorana u Bosni i Hercegovini dana 28.3.2017. godine zaključio Kolektivni ugovor o uslovima za korištenje muzičkih djela u ugostiteljskim i smještajnim objektima u BiH sa Tarifom odgovarajućih naknada⁴ (dalje Kolektivni ugovor), kojim je utvrđena Tarifa naknada za korištenje muzičkih djela, uz obavezu svih korisnika obuhvaćenih tim ugovorom da sklope ugovor sa Kolektivnom organizacijom, kao uslov za zakonito korištenje djela iz repertoara Kolektivne organizacije (čl. 5. st. 2. Kolektivnog ugovora). Istim Kolektivnim ugovorom je čl. 8.(2) propisana obaveza svakog smještajnog i ugostiteljskog objekta u Bosni i Hercegovini da zaključi ugovor sa Kolektivnom organizacijom u skladu sa tim Kolektivnim ugovorom, kojim će biti određena kategorija objekta i svi ostali kriteriji bitni za obračun naknade i konačni iznos obračunate pripadajuće naknade.

Primjenom čl. 5 st. 2. Kolektivnog ugovora drugostepeni sud nalazi da nisu ispunjeni uslovi za dosuđenje obaveze plaćanja naknade za korištenje muzičkih djela od strane tužene, jer sama dostupnost tv prijemnika ne znači i korištenje repertoara autora muzičkih djela.

Međutim, Kolektivnim ugovorom u čl.9.(3) propisan je kriterij za korištenje muzičkih djela, u sobama, apartmanima hotela... i to putem radija, televizijske, kablovske mreže ili putem uređaja za prijem satelitskog programaili bilo kojeg uređaja kao što je ekran...i određena mjesečna naknada po kapacitetima iz tabele, iz čega proizilazi da je stav drugostepenog suda o dokazivanju korištenja tih tv prijemnika pogrešan.

U tom smislu Evropski sud pravde u predmetu C-306/05, od 13.6.2006. godine, odgovarajući na pitanje Visokog pokrajinskog suda u Barceloni o usklađenosti španskog zakona sa Direktivom 2001/29 i Bernskom Konvencijom o zaštiti književnih i umjetničkih djela, izraženi su slijedeći stavovi:

”

1. Instalacija u hotelskim sobama televizijskih prijemnika kojima se satelitski ili zemaljski televizijski signal šalje kablom ne predstavlja „saopćavanje javnosti“ u smislu čl. 3. st.1. Direktive 2001/29EZ evropske unije Parlamenta i Vijeća od 21. maja 2001. godine o usklađivanju određenih aspekata autorskih srodnih prava u informacionom društvu.
2. Komunikacija putem televizijskih prijemnika na koje se dovodi signal koji je prvobitno primio hotel predstavlja „saopćavanje javnosti“ u smislu čl. 3. st.1. Direktive 2001/29.“

Tuženi nesporno plaća tv pretplatu za 8 tv prijemnika smještenih u sobama hotela, što znači da je signal za te prijemnike doveden do hotela, a zatim distribuiran u tv prijemnike, na

³ Službeni glasnik BiH br. 63/10,

⁴ Službeni glasnik BiH br. 23/17;

koji način korisnici tih hotelskih soba mogu vršiti komunikaciju sa javnosti korištenjem autorskih muzičkih djela koja se reproduciraju putem tv prijemnika, zbog čega su vlasnici hotela u obavezi plaćati naknadu za neizravno saopćavanje javnosti autorskih muzičkih djela.

U tom smislu zahtjev tužitelja za plaćanje naknade za neizravno javno korištenje autorskih muzičkih djela putem tv prijemnika u hotelskim sobama, na temelju naprijed navedenih odredbi zakona i Kolektivnog ugovora, jeste osnovan, pa je pobijana odluka drugostepenog suda zasnovana na pogrešnoj primjeni materijalnog prava.

Prilikom dopuštanja izuzetne revizije, po čl. 241 st. (2) ZPP, dozvoljeno je ispitivanje pobijane presude samo u dijelu kojim se pobija i samo zbog pitanja koje je važno za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni, zbog čega revizijski sud nije ispitivao ostale razloge revizije.

Kako je u pobijanoj odluci drugostepenog suda pogrešno primjenjeno materijalno pravo, na što revizija osnovano ukazuje, to je revizijski sud, primjenom čl. 250 st. (1) ZPP, reviziju tužiteljice uvažio i drugostepenu presudu preinačio, tako što je žalbu tužene odbio i prvostepenu presudu potvrdio.

Odluka o troškovima postupka temelji se na primjeni člana 397.(1) ZPP, pa kako je prvostepena presuda potvrđena, to ostaje i odluka o troškovima prvostepenog postupka, s tim što se na teret tužene u ovom postupku dosuđuju i troškovi tužitelja za sastav revizije u iznosu od 1.263,60 KM.

Predsjednica vijeća
Marijana Omerčaušević, s.r.